

Handläggare

Mattias Johansson
08-508 26 297
Rickard Cademan
08-508 26 130

Till

Trafiknämnden
2024-04-18

Cykelparkering 2024-2025. Genomförandebeslut

Förslag till beslut

1. Trafiknämnden godkänner förslag till genomförande av projekt Cykelparkering 2024-2025 till en investeringsutgift om 48 mnkr.
2. Trafiknämnden ger kontoret i uppdrag att genomföra upphandlingar samt teckna avtal inom ramen för föreliggande genomförandebeslut.

Gunilla Glantz
Förvaltningschef

Sara Bergendorff
Avdelningschef

Kristofer Rogers
Biträdande enhetschef

Sammanfattning

Varje cykelresa börjar och slutar med en parkerad cykel och välordnade cykelparkeringar är en viktig del i att göra staden tillgänglig för cyklister och bidra till cykelplanens mål om ökad cykling.

Under den senaste tioårsperioden har cirka 2000 cykelparkeringsplatser per år anlagts på olika platser runt om i Stockholms stad, i enlighet med tidigare års budgetuppdrag.

Trafikkontoret föreslår en fortsatt utbyggnad på cirka 2 000 parkeringsplatser per år under åren 2024-2025. Under tidigare år har flest cykelparkeringar byggts i innerstaden men en betydande del även vid kollektivtrafikknutpunkter och andra lokala målpunkter i ytterstaden. I stadens budget för 2024 anges att staden behöver ta ett större ansvar för och prioritera investeringar till ytterstaden och stadens fokusområden. Därför föreslår kontoret att fler cykelparkeringar planeras och anläggs i Järva och i stadens övriga fokusområden i söderort. Önskemål från medborgare kommer även fortsättningsvis att värderas högt och därför föreslås en del parkeringsplatser även kunna placeras i andra delar av staden. Extra fokus ligger även på att hitta cykelparkeringar vid bytespunkter för kollektivtrafik samt att tillskapa fler säkra platser för lastcyklar i enlighet med trafiknämndens uppdrag i budget 2024 att öka ambitionsnivån kring cykelparkeringar.

Genomförandebeslut för Cykelparkeringar 2023-2024 fattades 2022-12-15 med målsättningen att anlägga cirka 2000 parkeringar årligen. På grund av ökade entreprenadutgifter gör kontoret nu bedömningen att det inte kommer vara möjligt att bygga 2000 platser per år inom den beslutade ramen. För att upprätthålla en hög utbyggnadstakt år 2024 och bibehålla den nivån under 2025 behövs beslut om nya medel. Förslaget svarar upp mot den ökade ambitionsnivån som anges i stadens budget. Därför föreslår kontoret att trafiknämnden beslutar om genomförande av projekt Cykelparking 2024-2025 till en investeringsutgift av 48 mnkr.

Introduktion till projektet

Bakgrund

Bra, trygga och säkra parkeringsmöjligheter nära målpunkter är en viktig del av infrastrukturen för cykel. Cyklingen har ökat i Stockholm och i takt med att antalet cyklister blir fler, ökar samtidigt antalet cyklar som behöver kunna parkeras. Under högsäsong är det ofta svårt att hitta lediga platser i cykelställen. I september 2022 trädde, till detta, en förordningsändring i kraft som innebär att elsparkcyklar endast får parkeras på uppställningsplatser eller anordningar för parkering av cyklar. Trots att staden målat upp ett stort antal uppställningsplatser för elsparkcyklar runt om i staden, har antalet lediga platser i stadens cykelparkeringar minskat.

Variationen av fordon som parkeras i stadens cykelställ har ökat i takt med att nya fordonstyper utvecklats. Mopeder klass 2 och fordon som definieras som cyklar enligt lagen (2001:559) om vägtrafikdefinitioner är de fordon som får parkeras i cykelställ. Utseende och utförande av fordon skiljer sig således åt men

merparten av de fordon som parkeras i stadens cykelparkeringar är fortfarande ”vanliga” trampcyklar. Det förekommer emellertid enskilda platser som domineras av exempelvis elsparkcyklar eller mopeder. Där det finns alternativa ytor för hyrsparkcyklar förbjuds dessa i vissa fall att parkera i cykelställ genom geofencing. På så sätt kan parkeringarna prioriteras för ”vanliga” cyklar.

Hyrsparkcyklar har inget behov av att låsas fast och därför kan de istället hänvisas till ytor utanför själva cykelställen. Fler och fler platser hanteras på detta sätt men en förutsättning är att det finns alternativa ytor för elsparkcyklar i närheten.

När ordnade parkeringar saknas parkeras cyklar på andra platser, där de kan vara i vägen för gående och cyklister och i värsta fall utgöra en fara för personer med synnedsättning. Cyklar parkerade utanför cykelställ försvårar även renhållning och underhåll.

En välfungerande cykelparkering är placerad nära målpunkten för resan, är säker med möjlighet att låsa fast ramen, och har tillgänglig kapacitet även för en ökad mångfald av cyklar. Ytterligare attraktiva kvaliteter är väderskydd och god belysning för ökad trygghet och säkerhet. Avsaknad av välordnade cykelparkeringar kan leda till att fler väljer att inte cykla på grund av risken att få cykeln stulen.

En fortsatt utbyggnad av cykelparkeringar är nödvändig för att göra staden tillgänglig för cyklister och bidra till cykelplanens mål om ökad cykling. Under den senaste tioårsperioden har cirka 2000 cykelparkeringsplatser per år anlagts på olika platser runt om i Stockholms stad, i enlighet med tidigare års budgetuppdrag. I innerstaden har flest platser byggts men en betydande del även vid kollektivtrafikknutpunkter och andra lokala målpunkter i ytterstaden. Stor andel av cykelparkeringarna som byggts har kommit in som förslag från allmänheten.

I budget för 2024 har trafiknämnden fått i uppdrag att öka ambitionen kring cykelparkering, med byggandet av fler parkeringar inklusive säkra parkeringsplatser för lastcyklar och ett särskilt fokus på kollektivtrafikknutpunkter. I budgeten anges även att staden behöver ta ett större ansvar för stadens fyra fokusområden Järva, Hagsätra-Rågsved, Skärholmen och Farsta. Fokus Järva är prioriterat och alla nämnder och bolagsstyrelser ska ta ansvar för utvecklingen av området. Stadens investeringar inom olika områden ska prioriteras till ytterstaden och stadens fokusområden.

I december 2022 togs genomförandebeslut för projekt Cykelparkeringar 2023-2024 till en investeringsutgift på 42 mnkr. Entreprenadutgifterna har emellertid ökat kraftigt de senaste åren, vilket fått följd att beslutade medel förbrukats snabbare än beräknat.

Målet att bygga 2000 cykelparkeringar per år har därför inte varit möjligt att uppnå. För att behålla utbyggnadstakten föreslår kontoret att trafiknämnden fattar beslut om nya medel.

Mål och syfte

Varje cykelresa börjar och slutar med en parkerad cykel och välordnade cykelparkeringar är en viktig del i att göra staden tillgänglig för cyklister och bidra till cykelplanens mål om ökad cykling.

Målet med projektet är att anlägga välordnade cykelparkeringsplatser runt om i staden med fokus på Järva och stadens övriga fokusområden. Projektet ska bidra till att kontorets utbyggnadstakt förblir cirka 2000 platser årligen.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts inom trafikkontoret.

Åtgärdsförslag

Projektets innehåll

Trafikkontoret föreslår en fortsatt utbyggnad om cirka 2 000 parkeringsplatser per år under åren 2024–2025. Planerade åtgärder för 2024 är uppdelade i två etapper. Etapp 1 omfattar åtgärder för tillgängliga medel enligt genomförandebeslutet för 2023–2024, medan etapp 2 inkluderar åtgärder baserade på det aktuella genomförandebeslutet för 2024–2025.

Under tidigare år har flest cykelparkeringsplatser byggts i innerstaden men en betydande del även vid kollektivtrafikknutpunkter och andra lokala målpunkter i ytterstaden. Kontoret föreslår nu att fler parkeringsplatser planeras och anläggs i Järva och i stadens övriga fokusområden i söderort eftersom stadens investeringar ska prioriteras till dessa områden. Önskemål från medborgare har och kommer fortsättningsvis att värderas högt och därför föreslås en del parkeringsplatser även fortsättningsvis kunna placeras i andra delar av staden. Extra fokus föreslås även vid kollektivtrafikknutpunkter samt att tillskapa fler säkra platser för lastcyklar i enlighet med trafiknämndens uppdrag i budget 2024 att öka ambitionsnivån kring cykelparkeringar.

Valet av platser för cykelparkeringar väljs utifrån där behoven finns. Behoven påpekas i många fall genom önskemål från stadens medborgare men belyses även genom inventeringar och analyser av platser, områden och målpunkter. Typ av cykelställ och utformning av parkeringen väljs efter vad som passar bäst på den valda platsen.

I stadens möbleringsprogram beskrivs olika typer av cykelparkering och i första hand är det dessa modeller som används. Exempelvis är pollare vanligt i innerstaden medan det exempelvis vid bytespunkter med kollektivtrafiken kan vara motiverat med väderskydd eller tvåvåningsställ.

Kostnaden per cykelparkeringsplats varierar kraftigt beroende på vilket åtgärd som anses lämplig. I en del fall kan pollare monteras på befintliga ytor men i andra fall kan större ombyggnad med kantstensflyttar vara nödvändig för att få till en bra helhetslösning på platsen. Exempel på cykelparkeringar i bilderna nedan.

Figur 1. Pollare i möbleringszon på Kristinebergs Slottsväg 8

Figur 2. Ny kantstenslinje och utbyggd yta på Fredrikshovsgatan

Figur 3. Tvåvåningsställ på Östra Järnvägsgatan med fastighet som väderskydd

Tidplan och genomförande

Tidplan

Platser identifieras, utreds och genomförs kontinuerligt.

Produktionsplanering och trafik under byggtiden

Eftersom det är mindre åtgärder som genomförs förväntas trafikpåverkan vara av mindre karaktär.

Intressenthantering och kommunikation

Projektets kommunikationsinsatser består av information vid byggarbetsplatserna.

Ekonomi och finansiering

Investering

Utgifterna i föregående och aktuellt genomförandebeslut är fördelade per år enligt nedan.

Beslut	2023 (mnkr)	2024 (mnkr)	2025 (mnkr)	Totalt (mnkr)
Genomförandebeslut 2023-2024	25	17		42
Genomförandebeslut 2024-2025		16	32	48
Summa	25	33	32	90

Figur 4. Utgifter fördelade per år

Den sammanlagda utgiften för de cykelparkeringsåtgärder som ingår i beslutet uppgår till 48 mnkr och fördelas enligt nedan.

	Tidigare nedlagt (mnkr)	Kommande utgifter (mnkr)	Totalt (mnkr)
Utredning och projektering	0	2	2
Byggaktörskostnader inkl. byggledning och risk	0	5	5
Entreprenad	0	38	38
Index	0	3	3
Summa utgifter	0	48	48

Figur 5. Ekonomisk sammanställning

Utgiften per cykelparkering varierar stort beroende på typ av åtgärd och val av plats. Att bygga cykelparkering på utbyggd gångbana är kostsammare än anläggning i gatans möbleringszon. På platser där gångbanan byggs ut för att sätta pollare (öron) stiger kostnaden markant och kan i vissa fall närma sig 30 000 kr per plats.

Anledningen till detta är att den typen av projekt kan innefatta både hantering av berg och nya dagvattenledningsanslutningar mm. För anläggning i befintliga möbleringszoner ligger kostnaden vanligtvis på cirka 15 000 kronor per plats.

Kontoret kommer att ta lärdomar från de ökade utgifterna inom tidigare genomförandebeslut och kommer att prioritera kostnadseffektiva lösningar och platser för att upprätthålla en hög utbyggnadstakt.

Projektet redovisas inom framkomlighetsatsningen för cykelåtgärder och bedöms kunna inrymmas inom nämndens långsiktiga investeringsplan. Investeringarna kommer att aktiveras successivt från och med år 2025 och kapitalkostnaderna kommer därefter att öka årligen. Från och med år 2026, då hela projektet är genomfört, beräknas kapitalkostnaderna till 5,7 mnkr per år. Kapitalkostnaden är preliminärt beräknad med en avskrivningsperiod på 10 år och en internränta om 2,8 procent.

Risk/Osäkerhet

Investeringen innebär anläggande av cykelparkeringar på en mängd olika platser runt om i staden. Behöver en plats utgå eller skjutas framåt i tid kan den ersättas med en annan plats i staden. Risken för överskridanden av budgetramen är liten eftersom antalet platser kan justeras utifrån tillgänglig budget.

Åtkomsten till mark i nära anslutning till målpunkter är ett problem. I stadens fokusområden och vid kollektivtrafikpunkter är detta särskilt utmanande. Stadsdelarna har ansvaret för mycket av marken som är lämplig för cykelparkeringar men saknar resurser för att anlägga cykelparkeringar. Risken är att det är svårt att hitta platser i dessa områden som är nära målpunkt, attraktiva och kommer att användas.

Slut